

حقوق بازرگانی

شرکت‌ها

جلد اول

قواعد عمومی شخصیت حقوقی

جلد دوم

شرکت‌های تضامنی، سهامی، با مسئولیت محدود و مختلط

تألیف

دکتر محمد صفی‌پوری

نشانه‌های کوتاه (جلد اول و دوم)

قانون اصلاح بخشی از قانون تجارت مصوب سال ۱۳۴۷	ق. ا.
قانون اصلاح... و اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی	ق. ا.
قانون مجسمه‌های پنجم توسعه‌ی ج. ا. ا.	ق. پ. پ.
قانون بازار اوراق بهادار ج. ا. ا.	ق. ب. ا. ب.
قانون پیش‌تعاونی اقتصاد ج. ا. ا.	ق. ت. ا.
قانون ثبت	ق. ت.
قانون تجارت فرانسه	ق. ت. ف.
قانون اداره‌ی تصفیه امور شرکتگی	ق. ا. ت. ا. و.
قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی	ق. ح. س. خ.
قانون صدور چک	ق. ص. چ.
قانون نحوه‌ی اجرای محکومیت‌های مالی	ق. ن.
قانون مدنی	ق. م.
قانون مدنی فرانسه	ق. م. ف.
قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور مدنی	ق. آ. د. م.
قانون آئین دادرسی مدنی (سابق)	ق. آ. د. م.
قانون آئین دادرسی دادگاه‌های عمومی و انقلاب در امور کیفری	ق. آ. د. م.
قانون آئین دادرسی کیفری سابق	ق. آ. د. ک.
قانون امور حسبی	ق. ا. ح.
قانون راجع به ثبت شرکت‌ها	ق. ث. ش.
قانون روابط موجر و مستاجر	ق. ر. م. م.
قانون مالیات‌های مستقیم	ق. م. م.

ق. م. ا.	قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲
ق. م. م. م.	قانون مدنی مسئولیت مدعی
ق. ک.	قانون کار
ق. ن. ا. ا. م.	قانون نحوه‌ی انتشار اوراق مشارکت
آ. ن. ا. ا. م.	آئین‌نامه‌ی اجرایی قانون تحوّه‌ی انتشار اوراق مشارکت
آ. غ.	آئین‌نامه‌ی اصلاحی ثبت تشکیلات و مؤسسات غیرتجارتی
آ. ق. س. خ.	آئین‌نامه‌ی اجرایی قانون جلب و حمایت سرمایه‌های خارجی
ن. ق. ت.	نظام‌نامه‌ی قانون تجارت
ل.	لیحه‌ی تجارت
ش	شماره‌ی متن
ص	شماره‌ی صفحه
ن. ک.	نگاه کن
op cit	کتاب یاد شده
loc cit	همانجا
ibid	همان
supra	شماره‌ی قبل
infra	شماره‌ی بعد

فهرست گزیده‌ی مندرجات (جلد اول)

پیشگفتار.....	۷
(۱ تا ۸) مقدمه‌ی عمومی.....	۹
(۸ تا ۳۳) بخش اول - اوصاف بنیادی شرکت تجارت.....	۳۳
(۱۴) فصل اول - تعدد شریک.....	۳۴
(۱۵) فصل دوم - آورده و سرمایه.....	۳۹
(۳۳) فصل سوم - شرکت در نفع و ضرر.....	۵۵
(۳۸) فصل چهارم - هیئت مدیره و هیئت شریکان.....	۶۶
(۳۹ تا ۶۹) بخش دوم - تشکیل شرکت تجاری.....	۷۱
(۴۰) فصل اول - شرایط اساسی.....	۷۱
(۵۰) فصل دوم - شرایط سحلی.....	۸۶
(۶۰) فصل سوم - ضمانت اجراها - هیئت تشکیل شرکت.....	۹۵
(۷۰ تا ۲۱۱) بخش سوم - شخصیت حقوقی.....	۱۰۷
(۷۵) فصل اول - تأسیس شرکت.....	۱۱۶
(۷۹) فصل دوم - حیات شرکت.....	۱۲۲
(۱۲۷) فصل سوم - تبدیل، ادغام، تجزیه و کنترل شرکت.....	۱۸۹
(۱۷۹) فصل چهارم - انحلال شرکت.....	۲۳۹

پیشگفتار

قانون تجارت ۴ - ۱۳۰۳ مصوب هیئت ملیون پارلمانی عدلیه مجلس، و قانون تجارت ۱۳۱۱ مصوب کمیسیون دادگستری مجلس، که گردیده است. حال آنکه قانون ۱۳۴۷ در کمیسیون مشترک مجلسین بالادست و پایین دست مجلس سنا و مجلس شورای ملی تصویب شده، و به لحاظ قانونی نسبت به مقررات ما قبل خود از اعتبار لازم برخوردار است. اما به طور کلی این مقررات، همزمان با حمایت از منافع اکثریت سهام و اقلیت و معامله گران و شاغلان شرکت را تا حدود زیادی به حاشیه می راند. واضح تر بگویم، این قانون با نگاهیانی از پایه و اساس سنتی عمده مالکی، به یک نوگرایی نه چندان عمیق دست برداشته این مقررات به عنوان لایحه از منتخب مقررات قانون ۱۹۶۶ و آئین نامه ی ۱۹۶۷ فرانسوی و قانون ۱۳۱۱ تهیه و در تاریخ ۱۳۴۷/۱۲/۲۴ (۱۹۶۹/۳/۱۵) معرفی می شود. ولی دست چینی که در این قانون و آئین نامه ی و اصلاح عبارتی برخی از آن ها بر مبنای مصالح خاص، سبب بروز کمبودهای بسیار و تناقض برخی احکام حتی در فواصل نزدیک گردیده است. به نحوی که می بینیم گاهی حفظ قاعده ی سنتی در یک ماده موجب بلا اجرا ماندن قاعده ی نوگرایی ماده ی دیگر می شود.

بدون توجه به این واقعیات و تنها بر مبنای نگرش کلی به متن قانون و کمبودهای آن، همواره صداهایی حق طلبانه بلند شده که مشکلات قانونی ایران از حقوق فرانسه نشأت می گیرد و برای حل مسایل موجود می باید نظم حقوقی دیگری را مانند حقوق انگلیس

جایگزین کرد. غافل از این که با غلبه‌ی تفکر فئودالی و برتافتن رهنمودها و راهکارهای موجود در نظم فراگیر حاکم بر شرکت‌ها، این نظر هم راه به جایی نبرده، و نهایتاً ممکن است اذعان شود که قانون با هر منشأ مورد اقتباس بر اثر اعمال تغییرهای معمول، عوض نو شدن عمدتاً حول همان محور به چرخش خود ادامه می‌دهد.

با توجه به ملاحظات بالا، در این نوشته برای موشکافی و شفاف‌سازی، به یک افکارپیمایی در کشورهای روسیه و قانون و آئین‌نامه‌ی فرانسوی اقدام گردیده، و حتی موادی مهم از قانون شرکت‌ها، این کشور هم برای مطالعه و مقایسه برگردان شده، که در بخش ضمیمه قابل دسترسی است. با این گونه روشن و فاش می‌شود که قوانین فرانسوی چه بوده و قانون‌نویسان ما در جستجوی چه نوعی سعی و عمل نموده‌اند. و نهایتاً در مقیاس گسترده معلوم می‌گردد است که هر قاعده و قانون، ال ۱۳۴۷ از چه مقرراتی منشأ می‌گیرد، و علت برگزیدن آن چیست. ضمناً حقوق تطبیقی از کشورهای "هامل" و "ریپر" فرانسوی گرفته شده است. در خاتمه از مساعدت و مساعدت‌های تمام شرکت سهامی انتشار جناب آقای محجوب و مساعی جناب آقای راسخی‌نژاد صمیمانه تشکر و در دانی می‌نماید.

تهران - آبان ماه ۱۳۹۲

محمد صفری